

# טיפוח יזמות במרחב המקומי

## קווים מנחים

המרחב המקומי הוא בית הגידול הטבעי של מיזמים כלכליים וחברתיים. במצב מתוקן, יזמים הם האוכלוסיה הראשונה לזהות הזדמנויות ואתגרים ולהתארגן לאורם. יתרה מכך: סביבה המאורגנת לקפיצת מדרגה היא סביבה רווית יזמויות. יזמות, הן חברתית והן כלכלית, היא מנוע מרכזי לקפיצת מדרגה, במיוחד כאשר היא מאורגנת סביב הנכסים והנטלים הייחודיים למקום. מיזמים יכולים להיות רגילים או ייחודיים: מיזם רגיל הוא מיזם שיכול להתקיים בכל מקום, ואילו מיזם ייחודי מוזן מהאופי, הסביבה והתנאים הייחודיים השוררים במקום בו הוא נטוע. ניתן לטפח סביבה עשירה ביזמויות באמצעות מספר עקרונות:

- 1. שיתוף היזמים המקומיים בתהליך גיבוש עיצוב, הפצה ועדכון החזון – בשלב הראשון, על מנת להנות מהעושר הרב של "המידע מהשטח" שמצוי בידי היזמים, ובשלב השני, כדי להגיע אל מעגלי הקשרים המגוונים של יזמים שונים.**
- 2. הסרת חסמים וצווארי בקבוק ליזמות – יזמות היא תכונה אנושית, ועל כן היא גדלה וקטנה לאור התמריצים והאילוצים העומדים בפניה. בסביבה דלה ביזמות יכולים להיות חסמים שונים: העדר נגישות למידע ולשירותים שיזם נזקק להם, סביבה מונופוליסטית או תחושה של מיעוט הזדמנויות לעסקים קטנים, הדרה של אוכלוסיות שונות מ'המעמד היצירתי' על בסיס מגדר, גיל וכדו'. זיהוי נכון של החסמים וצווארי הבקבוק, וטיפול ממוקד וארוך טווח להסרתם, הוא תנאי הכרחי ליצירת סביבה עשירה ביזמות.**
- 3. יצירת מערך תמריצים ליזמות – יזמות כרוכה בלקיחת סיכון. בדרך כלל סיכון אישי משמעותי. על כן, פעמים רבות יזם מגיע מהיסטוריה חברתית ומשפחתית של לקיחת סיכונים. ניתן לייצר תחושה דומה גם במרחב המקומי באמצעות יצירת תמריצים חיוביים לעידוד יזמות. בין היתר, קשר חיובי עם הרשויות, קרנות סיוע, תחרויות המעודדת ומתגמלת יזמות מוצלחת וכדו'. רשויות מקומיות שתומכות ביזמות מבינות שהערך העיקרי ביזמות איננו ארנונה של בתי עסק, ועל כן הן עוסקות באופן מערכתי בייצור סביבה התומכת ביזמות – ולא משאירות את האחריות רק בידי האגף לרישוי עסקים.**
- 4. יצירת מערך הכשרות וליווי – אחת מהסיבות להעדר יזמות בסביבה היא העדר כלים וידע. מערכי ליווי והכשרות יכולים לסייע ליזמים ביצירת וקידום מיזם, פיתוח תוכנית עסקית, גיוס משאבים, שיווק ויצירת סטנדרטיזציה של של מצינות. צורות שונות של מערכי ליווי הן סביב מרחב העבודה (חממות), תוכניות על פני תקופת זמן ממוקדת (מאיצים) ותחרויות.<sup>1</sup>**
- 5. רישות בין היזמים – ההון החשוב ביותר המצוי בידי היזם הוא הקשרים האישיים שלו. לכן, אחד מהמרכיבים המרכזיים של סביבה רווית יזמות היא קישוריות חברתית. קישוריות זו מאפשרת שיתופי פעולה סביב פעילויות ושיתוף בידע, אישכול של נכס ייחודי ורשת חוסן, ששומרת על יזמים ומקילה עליהם להשאר במעגל העבודה גם בעת כשלון. ניתן לעודד רישות וקישוריות באמצעים ישירים, כגון הקצאת חללי עבודה משותפת (Coworking-Spaces) בעיר, שיהנו מארנונה נמוכה, ועודדו יזמים מתחומים שונים לעבוד במרחב פיזי משותף.<sup>2</sup> לחילופין, ניתן לפעול באמצעים**

<sup>1</sup> למשל, תוכנית היזמות של [PresenTense](#) בישראל והעולם היהודי.

<sup>2</sup> למשל, במרכז הצעירים של תל אביב, [מזא"ה 9](#), יש מרחב עבודה משותפת (Coworking-Space) ליזמים וצעירים מתוך תפיסה כי כך יוצרים מרחב עשייה פורה, למיפוי ראשוני של מרחבי עבודה וצעירים לחץ [כאן](#) ו**כאן**.

עקיפים, כגון הקמת פורום יזמים ייצוגי בעיר או באזור שיהיה אמון על זיהוי אתגרים משותפים, פעילות לפתרונם, וייצוג יזמים אל מול הרשויות.

6. **טיפוח יזמות ייחודית דורש חיבור בין עידוד סביבה יזמית ואישכול נכס ייחודי** – יזמות ייחודית בעיר ובאיזור סביב הנטלים והנכסים הייחודיים היא תוצאה של תמריצים ואילוצים נכונים, יחד עם רישות ובניית יכולות בקרב יזמים אשר מודעים ומכוונים לפוטנציאל הגלום בנכסים ובנטלים המקומיים. ניתן לעורר את המודעות הזאת בכלים הבאים:

- **הקמת 'בית' וירטואלי ליזמות מקומית ייחודית סביב הנכס** – למשל בצורת פורטל אינטרנטי שמרכז את הפעילות היזמית בעיר ובאיזור, פורומים להתייעצות ושיתוף בידע ועוד.
- **סיוע בחיבור בין יזמי העיר או האיזור ליזמים מערים, איזורים ומדינות אחרות בעלות נכס או נטל דומים** – זאת על מנת לקדם שיתופי פעולה, למידה והפקת לקחים על בסיס ניסיון של אחרים.
- **חממת יזמויות או תחרויות סביב הנכס הייחודי** מכווינות יזמים למצות את הפוטנציאל הכלכלי או החברתי של הנכס באמצעות המיזם שלהם ומעודדות יצירה של אשכול<sup>3</sup>.
- **עבודה משותפת עם המוסדות הקהילתיים לעידוד וזיהוי יזמים מקומיים** – חדשנות יכולה להיות גם תוצאה של שילוב בין גורמים מוסדיים ויזמיים. בצפת למשל, הגרעין התורני לקח על עצמו פרוייקט להחייאת התרבות והתיירות בעיר, ולשם כך הוא עובד עם יזמי התיירות בעיר העתיקה.
- **הקמת קרן השקעות ליזמות ייחודית** – מטרתה לגייס משקיעים לטובת יזמויות חברתיות וכלכליות סביב הנכס הייחודי. לדוגמה, בגליל פועלת קרן סיוע לעסקים קטנים שמעניקה הלוואות בתנאים מועדפים.

<sup>3</sup> כך למשל, תוכנית ['ביכר אשוקה'](#) מפעילה תחרות בין יזמים חברתיים במטרה לתמרץ יזמות ושיתופי פעולה בין יזמים.